

WONINGEN BOUWEN IN EEN STIKSTOFKRISIS

13 april 2023

NEPROM

Paul Bodden

Hekkel

man advocaten | notarissen

**DUIDELIJK
HEKKELMAN.**

PROGRAMMA

- Centrale vraag: **Hoe kan worden voldaan aan de projecttoets en de plantoets bij woningbouw? Wat kan wel?**

Tussenuitspraak ViA15 (AbRS 5 april 2023, ECLI:NL:RVS:2023:1299)

Berekenen stikstof tot grens van 25 kilometer is aanvaardbaar;
een opsteker voor de ontwikkelpraktijk!

Hekkel

man advocaten | notarissen

**DUIDELIJK
HEKKELMAN.**

Programma

- Inleiding: wettelijke bepalingen voor project en plan
- Referentiesituatie project
- Referentiesituatie plan
- Significante gevolgen?
- Voorbeeld: intern salderen / woningen ontwikkelen op landbouwgronden
- Positieve weigering
- Extern salderen
- Stikstofregistratiesysteem en banken

INLEIDING

'Natura 2000-toets'

- Artikel 2.7 lid 1 en 2 Wnb: Voor een plan of project dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, moet een passende beoordeling worden gemaakt
- Artikel 2.8 lid 3 Wnb: uit de passende beoordeling moet de zekerheid worden verkregen dat het plan of project de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied niet zal aantasten
- Als significante gevolgen op voorhand kunnen worden uitgesloten, is een passende beoordeling niet nodig
- Daarvan is sprake als de stikstofdepositie niet toeneemt t.o.v. de referentiesituatie

INLEIDING

Onderscheid plan en project

- 'Natura 2000-toets' valt uiteen in een toets voor plannen en een voor projecten
- Artikel 2.7 lid 1 Wnb: plantoets -> Natura 2000-toets bij (o.a.) een bestemmingsplan
- Artikel 2.7 lid 2 Wnb: projecttoets -> Natura 2000-toets bij aanvraag Wnb-vergunning
- Inhoudelijk nagenoeg gelijke toets
- Onderscheid van belang voor (o.a.) referentiesituatie en eisen m.b.t. salderen

Dus: Project ↔ plan

SIGNIFICANTE GEVOLGEN?

- Woningbouw leidt (lang) niet altijd tot significante gevolgen
- Denk aan:
  - Emissiereductie door gasloos bouwen, stageklasse materieel, draaiuren, diesel – AdBlue, etc.
  - Fasering
  - Geringe tijdelijke toename op een overbelaste habitat (bijvoorbeeld AbRS 26 oktober 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3093, Barneveld, 0,01 mol voor maximaal 1 tot 2 jaar)
  - Toename van stikstof op gevoelige natuurwaarden, maar KDW wordt niet overschreden (bijvoorbeeld AbRS 1 september 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1969, Giethoorn)
  - Ecologische onderbouwing ten aanzien van permanente toename van 0,75 mol (vgl. AbRS 21 december 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3914, Kustzone Petten 2020)

REFERENTIESITUATIE PROJECT

- een Nbw-vergunning of Wnb-vergunning of vvgb natuur (hierna tezamen: 'natuurvergunning')
- Bij het ontbreken van een natuurvergunning wordt de referentiesituatie ontleend aan een milieutoestemming die gold op de referentiedatum
  - > Milieutoestemming = milieuvergunning, Hinderwetvergunning of melding
    - Is de milieuvergunning ook in werking getreden (art. 20.8 (oud) Wm, vgl. Rechtbank Oost-Brabant, ECLL:NLRBOBR:2022:4502, r.o. 5.2.)?
    - Betekenis melding ex artikel 1.10 Activiteitenbesluit milieubeheer (vgl. Rechtbank Oost-Brabant, 3 februari 2022, r.o. 4.4.)
- Voor zover de vergunde situatie na de referentiedatum vergund is gebleven
- Indien na de referentiedatum een milieutoestemming is verleend voor een activiteit met minder ammoniakemissie, heeft de lagere emissie te gelden als referentiesituatie
  - AbRS 13 november 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1891 (*Leveroy*)
- Bijzondere categorie: artikel 9.4 lid 8 Wnb
- Bemesten / weiden -> algemene regels die golden op de referentiedatum

REFERENTIESITUATIE PROJECT

- Referentiedatum = aanwijzdata Vogelrichtlijngebied of Habitatrichtlijngebied
- Aanwijzdatum:
  - Vogelrichtlijngebied: 10 juni 1994 / 24 maart 2000
  - Habitatrichtlijngebied: (in beginsel) 7 december 2004
  - Enkele uitzonderlijke data

REFERENTIESITUATIE PLAN

- Feitelijke, planologisch legale situatie *voorafgaand* aan de vaststelling van het plan
- **Dus: andere referentiesituatie dan bij het project!**
- “voorafgaand”
- Activiteit beëindigd voor de peildatum?
  - Staat onomstotelijk vast dat de activiteit uitsluitend is beëindigd ten behoeve van de ontwikkeling die het plan mogelijk maakt?
  - Schriftelijk stuk (bijvoorbeeld: een overeenkomst) dat dateert uit de periode dat de activiteit werd beëindigd of daarvoor
  - Uitgesloten moet zijn dat de activiteit sowieso zou zijn beëindigd voor de peildatum
  - In de periode tussen de beëindiging van de activiteit en de vaststelling van het plan mogen geen andere stikstofveroorzakende activiteiten zijn ontplooid op het perceel
  - O.a. AbRS 1 september 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1960 (Zandboom)
  - Eerder: onder omstandigheden is het moment van het opstellen van de passende beoordeling bepalend (AbRS 4 maart 2000, ECLI:NL:RVS:202:683, Wijk aan Zee/Beverwijk)
- Gebruik dat onder het overgangsrecht valt is niet “planologisch legaal” (o.a. AbRS 30 juni 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1371, Barneveld)

WONINGEN ONTWIKKELEN OP LANDBOUWGRONDEN

- Intern salderen (= wegstrepen van de depositie in de nieuwe situatie tegen de depositie in de referentiesituatie)
- Let op de begrenzing van het project / plan
- Bij plantoets: per ruimtelijke ontwikkeling binnen plangebied (AbRS 20 juli 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2073, Giethoorn)
- Dan volstaat een voortoets, geen passende beoordeling, geen milieueffectrapportage op basis van artikel 7.2a Wet milieubeheer
- AbRS 23 maart 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:784, Randweg Haps):
  - *"Het betreft in dit geval een rechtsreeks, onlosmakelijk gevolg van het plan, nu de weg ter plaatse van deze gronden zal worden aangelegd en deze gronden zodoende niet meer agrarisch kunnen worden gebruikt"*
- Verschillende referentiesituaties voor plan en project, betekent onder andere:
  - De referentiesituatie bij het project wordt ontleend aan wat is toegestaan en niet aan in hoeverre of in welk mate een toestemming is of wordt benut (zie volgende dia)
  - Er kan niet bij het plan niet worden uitgegaan van grasland, indien de percelen feitelijk worden gebruikt voor de teelt van mais

WONINGEN ONTWIKKELEN OP LANDBOUWGRONDEN

- Intern salderen in het kader van de natuurvergunning:
- AbRS 12 oktober 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2874:
  1. Volgt uit het planologisch regime dat op de referentiedatum van kracht was dat bemesten was toegestaan?
  2. Werden de gronden voor de referentiedatum bemest?
  3. Is na de referentiedatum een planologisch regime van kracht geworden waaruit volgt dat bemesten niet langer is toegestaan?

Indien 1 en 2 ja en 3 nee:

4. Staat het planologisch regime sinds 2006 onafgebroken het gebruik als grasland toe?

Zo ja: referentiesituatie = hoogste stikstofgebruiksnorm voor grasland met volledig maaien

Zo nee: referentiesituatie = hoogste stikstofgebruiksnorm voor enig gewas dat op de gronden planologisch is toegestaan

INTERN SALDEREN

- **LET OP! Diverse ontwikkelingen ten aanzien van intern salderen:**
- Veel maatschappelijke, politieke, bestuurlijke en juridische discussie over in gebruik nemen van 'papieren ruimte' (= slapende vergunningen)
  - kijk naar de feitelijke situatie in plaats van naar de vergunde
- Resulteert vooralsnog in:
  - Strengere lagere jurisprudentie
  - Aangekondigde beleidswijziging
- Bovendien: rechtsonzekerheid in de huidige situatie
  - Positieve weigering (= enkel momentopname? Kan hiermee een later verzoek om handhavend optreden worden afgewezen? Geen eenduidige en enkel lagere rechtspraak)
  - Voorschrift van de natuurvergunning laten wijzigen (AbRS 20 oktober 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2341, (EEW) r.o. 4.2)?

INTERN SALDEREN

- Volgens AbRS 20 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:71 (*Logtsebaan*)
- Situatie was als volgt:
  - Referentiesituatie: 60 stuks jongvee, 360 vleesvarkens (stal 1), 720 vleesvarkens (stal 2) (stal 3 was nooit gerealiseerd, en dus vervallen)
  - Nieuwe situatie: 19.008 gespeende biggen
  - Stikstofdepositie nam niet toe ten opzichte van de referentiesituatie
- Per 1 januari 2020 is artikel 2.7 lid 2 Wnb gewijzigd
- → De vergunningplicht voor projecten die enige maar geen significante gevolgen kunnen hebben is vervallen
- Vaste rechtspraak Afdeling: bij intern salderen zijn op grond van objectieve gegevens significante gevolgen uitgesloten
- Gevolg wijziging van artikel 2.7 lid 2 Wnb: geen vergunningplicht bij intern salderen

INTERN SALDEREN

Rb. Oost-Brabant 8 december 2021, ECLI:NL:RBOBR:2021:6389
(*Amercentrale*)

- Volgens de Afdeling kan (dus) gesaldeerd worden met in het verleden vergunde, maar niet feitelijk benutte emissieruimte, tenzij deze emissieruimte is vervallen
- De rechtbank brengt een nuancering aan op deze rechtspraak:
- *"10.11(...)Indien het gaat om niet benutte emissieruimte vanwege een activiteit die in het verleden weliswaar is vergund, maar niet passend is beoordeeld, en waarbij voor het hervatten van die activiteit een nadere vergunning op basis van de Wnb of de Wabo is vereist, mag volgens de rechtbank hiermee slechts worden gesaldeerd als verweerder inzichtelijk maakt met welke andere passende maatregelen een daling van de stikstofdepositie voor dit Natura 2000-gebied kan worden gerealiseerd (analoog aan rechtsoverweging 30.5 van de uitspraak van de Afdeling van 24 november 2021). (...)".*
- Het college van gedeputeerde staten van de provincie Noord-Brabant heeft hoger beroep ingesteld

INTERN SALDEREN

Rb. Oost-Brabant 21 januari 2022, ECLI:NL:RBOBR:2022:192 (*Rendac*)

- Oordeel Rb (samenvatting):

"1. Als onderdelen of activiteiten in de referentiesituatie zijn gerealiseerd of worden uitgevoerd, kan er gewoon mee worden gesaldeerd.

2. Als de activiteiten niet of niet meer worden uitgevoerd, maar kunnen worden gestart respectievelijk hervat zonder nieuwe omgevingsvergunning of natuurvergunning kan hiermee gewoon worden gesaldeerd.

3. Als onderdelen niet zijn gerealiseerd of activiteiten niet of niet meer worden uitgevoerd en er een nieuwe omgevingsvergunning of natuurvergunning noodzakelijk is om deze alsnog te realiseren of te hervatten, dan kan slechts met deze onderdelen of activiteiten worden gesaldeerd, als de gevolgen van deze onderdelen of activiteiten eerder passend zijn beoordeeld

4. Als deze (niet gerealiseerde) onderdelen of (niet uitgevoerde) activiteiten niet eerder passend zijn beoordeeld omdat er niet eerder een natuurvergunning is verleend of omdat de onderdelen of activiteiten zijn vergund in een PAS vergunning, dan kan er volgens de rechtbank slechts mee worden gesaldeerd indien verweerder voldoende onderbouwt dat dit niet leidt tot een verstoring die significante gevolgen kan hebben voor de doelstellingen van deze richtlijn, met name de daarmee nagestreefde instandhoudingsdoelstellingen."

INTERN SALDEREN

Rb. Oost-Brabant 15 januari 2023, ECLI:NL:RBOBR:2023:602 (*SABIC*)

- Aanvraag om natuurvergunning (en omgevingsvergunning) voor de bouw en het in gebruik nemen van (o.a.) een biomassaverbrandingsinstallatie met een totale stikstofemissie van (ongeveer) 110.000 kg
- Referentiesituatie: natuurvergunning uit 2016 gebaseerd op intern salderen (lees: zonder een passende beoordeling) waarmee een activiteit met (ongeveer) 270.000 kg stikstof was vergund
- Uit milieujaarverslagen bleek dat maximaal 40.000 kg stikstof werd uitgestoten
- Conclusie rechtbank: SABIC maakt al langere tijd geen volledig gebruik van de emissieruimte uit haar natuurvergunning uit 2016. SABIC heeft geen 'bestaande' rechten om te vervuilen

INTERN SALDEREN

Rb. Oost-Brabant 15 januari 2023, ECLI:NL:RBOBR:2023:602 (SABIC)

"(..) 8.7. (...) - In de natuurvergunning uit 2016 is de stikstofemissieruimte verkeerd bepaald.

- Als SABIC de natuurvergunning uit 2016 volledig wil gaan gebruiken, heeft zij een nieuwe omgevingsvergunning nodig.*
- De gevolgen van de stikstofdepositie vanwege SABIC voor de omliggende Natura 2000-gebieden zijn nooit onderzocht.*
- Het college heeft meerdere mogelijkheden en voldoende aanleiding om de 'bestaande rechten' van SABIC in te perken tot de feitelijke emissies van SABIC.*
- Het college kan dit niet rechtbreien met een verwijzing naar haar stikstofmaatregelen in de BOS omdat die niet effectief zijn en omdat het onlogisch is dat anderen maatregelen moeten treffen en SABIC niet. (...)"*

INTERN SALDEREN

Kamerbrief van 25 november 2022 van de Minister voor Natuur en Stikstof
(*Kamerstukken I 2022/23, nr. G*):

Aankondiging vergunningplicht intern salderen vanwege (o.a.):

- Onzekerheid voor initiatiefnemers en bevoegd gezag
- Bieden van sturingsmogelijkheden aan het bevoegd gezag

- Echter: Minister wil voorkomen dat voor iedere kleine aanpassing een vergunning nodig is
  - -> er worden verschillende varianten van uitzonderingen op de vergunningplicht uitgewerkt

- Streefdatum vergunningplicht 1 januari 2024

INTERN SALDEREN

Wetsvoorstel vergunningplicht intern salderen

- 'Wetsvoorstel tot wijziging omgevingswaarden stikstofdepositie 2030 en vergunningplicht o.a. intern salderen' is op 14 februari ter internetconsultatie gelegd
- Intern salderen vergunningplicht
- Uitzondering (o.a.):
  - Geen vergunningplicht bij wijzigingen van activiteiten met maximaal 0,05 mol depositie
  - Beweiden en bemesten
  - Wijzigingen in de aanlegfase
- Overgangsrecht:
  - vergunningplicht geldt niet als met de wijziging rechtmatig is begonnen voor de inwerkingtreding van de wetswijziging (streefdatum 1 januari 2024);
  - rechtmatig = brede omgevingsrechtelijke toets, conform bestemmingsplan, vereiste milieutoestemmingen zijn verleend, er is gemelde op grond van het Activiteitenbesluit, etc.

INTERN SALDEREN

Wetsvoorstel vergunningplicht intern salderen

- Aanpak latente ruimte
- Onderscheid tussen bedrijfsmatige en latente ruimte
  - Bedrijfsmatige ruimte: ongebruikte ruimte die inherent is aan de bedrijfsvoering. bijvoorbeeld bij onregelmatige bedrijfscyclus
  - Latente ruimte: ongebruikte ruimte die niet inherent is aan de bedrijfsvoering
- Aanpak ziet niet op bedrijfsmatige ruimte
- Aanpak langs twee sporen:
  1. Beperken van de ingebruikname van latente ruimte -> via beleidsregels
  2. Beperken van latente ruimte in natuurvergunningen -> actualisatie van vergunningen bij wijzingen van activiteiten/bedrijfsvoering

POSITIEVE WEIGERING

Rb. Gelderland 18 oktober 2022, ECLI:NL:RBGEL:2022:5829

- Betreft aanvraag om Wnb-vergunning voor wijziging van veehouderij zonder toename van stikstofdepositie -> vergunning is vanwege intern salderen geweigerd
- Tegen de weigering is door de veehouder beroep ingesteld omdat hij uit oogpunt van rechtszekerheid een Wnb-vergunning wenst:
  - AERIUS-calculator wordt regelmatig geactualiseerd waardoor sprake zijn van een vergunningplicht
  - De emissiefactoren voor dieren kunnen worden aangepast
  - Niet eens met disclaimer in positieve weigering:

"Deze positieve weigering bevat een beoordeling op grond van de huidige plannen, het huidige recht (de huidige wet- en regelgeving en jurisprudentie) en het huidige beleid. Indien de plannen in vorm of omvang veranderen of het recht of beleid wijzigt dan kan dat tot gevolg hebben dat aan deze positieve weigering geen rechten meer kunnen worden ontleend."

- Het college: veehouderij heeft geen procesbelang omdat zijn rechtspositie niet wijzigt bij vergunningverlening

POSITIEVE WEIGERING

Rb. Gelderland 18 oktober 2022, ECLI:NL:RBGEL:2022:5829

- Rechtbank: een positieve weigering geeft evenveel rechten als een vergunning
  - De weigering van een vergunning is een appellabel besluit waartegen rechtsbescherming openstaat
  - Dat een besluit in rechte kan worden aangevochten, betekent ook dat dit besluit in rechte vast kan komen te staan en dat daarvan in een latere procedure uitgegaan moet worden (onder verwijzing naar AbRS 23 november 2016, ECLI:NL:RVS:2016:3124, r.o. 15.2)
  - Daarom zijn de rechtgevolgen van een positieve weigering gelijk aan die van een vergunning
  - Een vergunning levert in het specifieke geval niet meer rechten op dan een positieve weigering. Veehouder heeft dus geen procesbelang

POSITIEVE WEIGERING

Rb. Oost-Brabant 1 december 2022, ECLI:NL:RBOBR:2022:5232

- Een positieve weigering kan niet worden omgezet in een toestemmingsbesluit
- Het is niet mogelijk een toestemming te verlenen voor een project dat op grond van de wet zonder toestemming mag worden uitgevoerd
- Aan een positieve weigering kunnen geen voorschriften worden verbonden
- Een positieve weigering wijzigt de referentiesituatie niet

EXTERN SALDEREN

EXTERN SALDEREN

- **LET OP! Ook diverse ontwikkelingen ten aanzien van extern salderen:**
- Veel maatschappelijke, politieke, bestuurlijke en juridische discussie over in gebruik nemen van 'papieren ruimte' (= slapende vergunningen)
  - kijk naar de feitelijke situatie in plaats van naar de vergunde
- Resulteert vooralsnog in:
  - Strengere jurisprudentie (plan):
    - Inzichtelijk dient te zijn welke andere passende maatregelen getroffen kunnen worden om de (verdere) verslechtering van Natura 2000-gebieden ongedaan te maken, dan wel -indien een uitbreiding- of verbeterdoelstelling geldt, op welke wijze dat doel ook kan worden gerealiseerd, AbRS 24 november 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2627 (GOL)
  - Provincies nemen niet of nauwelijks besluiten (project)
  - Of kondigen zelfs een vergunningenstop af
  - Aangekondigde beleidswijzigingen (o.m. 40% i.p.v. 30% afroming, tenzij MIEK-project)
  - Inwisselen NH3 voor NOx

EXTERN SALDEREN

- Directe samenhang tussen intrekking toestemming saldogever en Wnb-vergunning saldo-ontvanger
  - = toestemming is of wordt daadwerkelijk ingetrokken ten behoeve van saldo-ontvanger
  - Kan blijken uit overeenkomst 'of' intrekkingbesluit
  - Dat de bedrijfsvoering van de saldogever is of wordt beëindigd dient vast te staan
- Directe samenhang kan worden aangenomen als de (onherroepelijke) intrekking (van de in te trekken vergunning) als voorwaarde geldt voor de inwerkingtreding van de verleende Wnb-vergunning
- Deze voorwaarde moet als voorschrift worden verbonden aan de Wnb-vergunning ten behoeve waarvan wordt gesaldeerd

EXTERN SALDERN

- PrePAS jurisprudentie is onverkort relevant:
  - AbRS 7 september 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BR6898
    - Bestaande rechten -> [vergunde situatie op de referentiedatum](#)
  - AbRS 13 november 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1891 (*Leveroy*)
    - Bestaande rechten -> enkel vergunde rechten op de referentiedatum [die ná de referentiedatum vergund zijn gebleven](#)
  - AbRS 13 november 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1931 (*Liessel*)
    - Bedrijf moet op moment van saldering nog [feitelijk aanwezig zijn](#)
    - [Hervatting](#) moet mogelijk zijn [zonder nieuwe \(destijds\) Nbw-vergunning](#)
- + Stoppersruimte: AbRS 19 december 2018, ECLI:NL:RVS:2018:4192 (*Sint-Oedenrode*)
- Nadere precisering jurisprudentie stoppersruimte; [dubbele inzet stikstofdepositie](#) uitgesloten indien:
  - Bedrijf veroorzaakte op 1 juli 2015 geen stikstofdepositie meer of
  - Veroorzaakte op 1 juli 2018 nog stikstofdepositie of
  - Staat binnen één kilometer afstand van een Natura 2000-gebied
- Zie ook recente uitspraak: AbRS 26 oktober 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3074, r.o. 6. (*Buitenring Parkstad Limburg*)-> "voldoende moet worden gewaarborgd dat de saldogevende activiteit niet zal worden hervat"

EXTERN SALDEREN

- **Beleid (hoofdpijnen)**
  - Deelname aan Subsidieregeling sanering varkenshouderij of vergelijkbare saneringsregeling → niet salderen
  - Enkel salderen met aantoonbaar feitelijk gerealiseerde capaciteit
  - = in beginsel uitsluitend volledig opgerichte installaties en gebouwen, of gerealiseerde infrastructuur en overige noodzakelijke voorzieningen
  - Correctie op grond van het Besluit emissiearme huisvesting
  - Afroming van 30% bij extern salderen
  - Blokkade voor extern salderen indien het bedrijf op 4 oktober 2019 beschikte over dier- of fosfaatrechten ...? (recentelijk ook in Utrecht opgeheven)
  - Verleasen ...?

EXTERN SALDEREN

Kamerbrief van 25 november 2022 (*Kamerstukken I 2022/23*,
30252, nr. G)

- Minister werkt aan aanscherping van de regels voor extern salderen

"Het kabinet zet in op het met voorrang sturen op de gebruiksmogelijkheden van emissieruimte (...). Op deze manier wordt voorkomen dat partijen vanuit verschillende opgaven en belangen met elkaar concurreren en houdt de overheid regie in het landelijk gebied."

- De komende periode wordt uitgewerkt hoe het voorgaande in de praktijk zal vormkrijgen
- Aanscherping beleidsregels extern salderen
  - Verhoging afromingspercentage van 30% naar 40%
  - Wegnemen van latente ruimte

EXTERN SALDEREN

Kamerbrief van 25 november 2022 (*Kamerstukken I 2022/23*,
30252, nr. G)

- Aanpak latente ruimte
- Bedrijfsmatige ruimte = ongebruikte ruimte in een natuurvergunning die inherent is aan de bedrijfsvoering (denk aan een stal die tijdelijk leeg staat omdat deze gereinigd moet worden na afvoer van dieren)
- Latente ruimte = ongebruikte ruimte die niet inherent is aan de bedrijfsvoering
- Het onderscheid wordt verder uitgewerkt
- Aanpak van Minister ziet niet op bedrijfsmatige ruimte
- Huidige aanpak latente ruimte bij extern salderen via provinciale beleidsregels -> feitelijk gerealiseerde capaciteit

EXTERN SALDEREN

Specifiek ten aanzien van het plan

- AbRS 30 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2318, Logistiek Park Moerdijk:
  - Beleidsregels salderen zijn niet van toepassing (geen uitvoerbaarheidstoets)
  - Dus geen afroming
  - Feitelijke veebezetting niet relevant maar vergunde situatie:
    - Bij milieutoestemming: feitelijk aanwezig zijn = hervatting mogelijk zonder natuurtoestemming voor een project
    - Bij natuurvergunning: bedrijf feitelijk aanwezig in beginsel niet relevant. Gaat erom of stikstofdepositie aanwezig is of nog kan zijn
- AbRS 24 november 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2627, GOL: Inzichtelijk dient te zijn welke andere passende maatregelen getroffen kunnen worden om de (verdere) verslechtering van Natura 2000-gebieden ongedaan te maken, dan wel -indien een uitbreiding- of verbeterdoelstelling geldt, op welke wijze dat doel ook kan worden gerealiseerd

STIKSTOFREGISTRATIESYSTEEM EN -BANKEN

Stikstofbanken

- Beheer van stikstofruimte door de provincie d.m.v. een stikstofbank → registratie en toekenning van stikstofruimte
- Gebaseerd op extern salderen
- Geen directe koppeling tussen intrekking en verlening van toestemming, maar directe samenhang via de bank
- Vgl. AbRS 13 november 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1931

STIKSTOFREGISTRATIESYSTEEM EN -BANKEN

SSRS en RSRS

- Stikstofregistratiesysteem (SSRS)
  - Paragraaf 2.1.2 Regeling natuurbescherming
- Regionaal Stikstofregistratiesysteem (RSRS)
  - Hierin kunnen GS depositieruimte vastleggen die vrijgemaakt is via mitigerende maatregelen dan wel vrijvalt tijdens extern salderen en ten behoeve van saldering kan worden gebruikt bij het verlenen van natuurvergunningen
  - Vrijgemaakte en vrijgevallen ruimte
- Recent voorbeeld van toedeling van stikstofdepositie die is vrijgemaakt door een bronmaatregel (i.c. snelheidsverlaging op rijkswegen): AbRS 29 maart 2023, ECLI:NL:RVS:2023:1250, Meinerswijk

Vragen?

p.bodden@hekkelman.nl

06 – 12 33 96 23

